

સાણંદ

નગરવાણી

નગરવિકાસમાં લોકોની સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરવું સામયિક

વર્ષ-૨, અંક-૧૦, સળંગ અંક-૧૭

ઓક્ટોબર, ૨૦૦૫

આપણું નગર

પાણીની વ્યવસ્થા માટે રૂ. ૨ કરોડના રોકાણની જરૂર

ગુજરાત શહેરી વિકાસ નિગમ દ્વારા જુલાઈ-૨૦૦૧માં ગુજરાતની નગરપાલિકાઓની કામગીરી અને નવા મૂડી રોકાણની જરૂર વિશે એક અહેવાલ તૈયાર કરાયો હતો. આ માટે કેમ્પસેક્સ ઈન્ડિયા લિમિટેડ નામની એક કન્સલ્ટન્સી કંપનીને આ અહેવાલ તૈયાર કરવાનું કામ સોંપાયું હતું. આ અહેવાલમાં ૨૦૦૧માં પાણી પુરવઠા અંગે સાણંદ નગરની જે સ્થિતિ છે તે દર્શાવવામાં આવી છે અને સાથે સાથે પાણીની પુરવઠાની સ્થિતિ સુધારવા માટે રોકાણ કરવાની જે જરૂર છે તે પણ દર્શાવાઈ છે.

આ સાથેના કોઠા નં-૧માં આ પરિસ્થિતિ દર્શાવાઈ છે. કોઠો જોતાં જણાય છે કે ૧૦૦૦ લિટર પાણી પૂરું પાડવા માટે નગરપાલિકાને રૂ. ૧.૩૪નો ખર્ચ થાય છે જ્યારે તેને તેટલું જ પાણી પૂરું પાડવા બદલ માત્ર ૩૪ પૈસાની આવક થાય છે. બીજી તરફ ઘર જોડાણ દીઠ દર મહિને રૂ. ૪૪નું ખર્ચ થાય છે પણ તેમાંથી નગરપાલિકાને રૂ. ૧૧ની જ આવક થાય છે. આમ, ખર્ચ વધારે છે અને નગરપાલિકાને આવક ઓછી થાય છે. આ આવક ઓછી થાય છે એનું કારણ એ છે કે પાણી વેરો ઓછો છે. પાણી વેરા દ્વારા પાણી પુરવઠા માટે થતા ખર્ચની માત્ર ૨૫.૧૭ ટકા રકમ જ પાછી આવે છે. સાણંદ નગરપાલિકાને પાણી વેરામાંથી માથાદીઠ વાર્ષિક ૨૦ રૂ. જ મળે છે.

આ અહેવાલમાં સાણંદ નગરપાલિકાની પાણી પુરવઠાની સ્થિતિ સુધારવા માટે જે મૂડી રોકાણની જરૂર ૨૦૧૦ સુધીમાં છે તેનો અંદાજ પણ

મૂકવામાં આવ્યો છે. આ અંદાજ નીચે મુજબ છે: (૧) પાણીની શુદ્ધિકરણ માટેની સવલત - રૂ. ૩૫ લાખ. (૨) પાણીના સંગ્રહની વ્યવસ્થા - રૂ. ૮.૩ લાખ. (૩) પાણીના વિતરણની વ્યવસ્થા - રૂ. ૧૬૨.૪ લાખ. (૪) જાહેર નળ - રૂ. ૦.૨ લાખ. આમ, ૨૦૧૦ સુધીમાં કુલ ૨૦૬.૯ લાખના મૂડી રોકાણની જરૂર પાણી પુરવઠા માટેની સવલતો ઊભી કરવા માટે છે એમ આ અહેવાલ કહે છે.

કોઠા નં-૧

સાણંદ નગરપાલિકાની પાણી પુરવઠાની સ્થિતિ: ૨૦૦૧

૧. ૧૦૦૦ લિટર પાણી માટે નગરપાલિકાને થતું ખર્ચ	રૂ. ૧.૩૩
૨. ઘરમાં પાણીના એક જોડાણ દીઠ માસિક ખર્ચ	રૂ. ૪૪
૩. ૧૦૦૦ લિટર પાણી દીઠ નગરપાલિકાને થતી આવક	રૂ. ૦.૩૪
૪. એક ઘર જોડાણ દીઠ દર મહિને નગરપાલિકાને થતી આવક	રૂ. ૧૧
૫. પાણી પુરવઠાના એક કર્મચારી દીઠ જોડાણોની સંખ્યા	રૂ. ૩૨૭
૬. પાણી માટેના ખર્ચમાં થતા કુલ વહીવટી ખર્ચનું ટકાવારી પ્રમાણ	રૂ. ૩૨.૫૪
૭. પાણી વેરા દ્વારા કેટલા ટકા ખર્ચ પાછું મેળવાય છે?	રૂ. ૨૫.૧૭
૮. કુલ પાણી પુરવઠા સામે સંગ્રહની શક્તિ (ટકા)	૨૨.૦૫
૯. પાણીનું જોડાણ ધરાતવાં ઘરો (ટકા)	૩૪.૬૪
૧૦. ઘર સિવાયનાં જોડાણોનું ટકાવારી પ્રમાણ	૩.૦૬
૧૧. એક જોડાણ કે નળદીઠ ઝૂંપડાવાસીઓ	૧૧૪

સમગ્ર સાણંદ નગરની સાથે સંબંધિત જે કામો છે તેમાં નર્મદા નદીના પાણીના સંગ્રહ અને વિતરણ માટેનું માળખું ઊભું કરવાના આયોજનનો પણ સમાવેશ થાય છે.

તે માટે રૂ. ૭૩ લાખનો ખર્ચ તત્કાળ થવાની ધારણા છે અને તે પ્રોજેક્ટ તાંત્રિક મંજૂરી માટે મોકલવામાં આવ્યો છે. જો કે, આ પ્રોજેક્ટનું કુલ અંદાજિત ખર્ચ તો રૂ. ૪૮૮ લાખનું છે.

સમગ્ર સાણંદ નગરના સંદર્ભમાં વિવિધ પ્રકારની સેવાઓ માટે અન્ય જે કામો કરવામાં આવ્યાં છે તેમાં સોફ્ટવેર અને હાર્ડવેરની ખરીદી, જન સેવા કેન્દ્રની સ્થાપના, શૌચાલયો અને મૂતરડીઓનું બાંધકામ, વીજળીકરણ, એમ્બ્યુલન્સ વાનની ખરીદી, મુક્તિધામનું નવીનીકરણ, નગરપાલિકાના

પાલિકાની પગદંડીએ

પાલિકાએ અઠી વર્ષમાં ૩ કરોડ રૂ.ના ખર્ચે વિકાસલક્ષી કામો હાથ ધર્યાં

સાણંદ નગરપાલિકાએ ૧૦.૩.૨૦૦૩થી ૩૧.૮.૨૦૦૫ સુધીના લગભગ અઠી વર્ષના ગાળામાં રૂ. ૧,૧૨,૫૮,૪૦૮ના ખર્ચ સાથે વિવિધ વિકાસલક્ષી કામો હાથ ધર્યાં છે. આ સમગ્ર નગર સાથે સંબંધિત કામો છે. બીજાં કામો સાણંદ નગરના નવ વોર્ડમાં કરવામાં આવ્યાં છે અને તેમની પાછળ ૧,૯૩,૧૩,૩૯૦ રૂ.નો ખર્ચ થયો છે.

આમ, કુલ રૂ. ૩,૦૫,૭૧,૭૯૮ના ખર્ચે આ વિકાસલક્ષી કામો થયાં છે.

મકાનમાં નિભાવ વગેરે કામોનો સમાવેશ થાય છે. ઉપરાંત, શહેરી વિકાસ વર્ષ-૨૦૦૫ નિમિત્તે ગામતળના તમામ રસ્તાઓ પાકા બનાવવાની દરખાસ્ત તૈયાર કરવામાં આવી છે અને તે તાંત્રિક મંજૂરી માટે મોકલવામાં આવી છે.

તેને માટે રૂ. ૫૧.૫૦ લાખના ખર્ચનો અંદાજ મુકાયો છે. તે માટે નાણાકીય ફાળવણી રાજ્ય સરકાર તરફથી થાય તેવી રાહ જોવાઈ રહી છે. જુદા જુદા નવ વોર્ડમાં જે કામો થયાં છે તેમાં રસ્તાનું બાંધકામ, ફરસબંધી કરવાનું કામ, ગટર બાંધવાનું કામ, નાળું પહોળું કરવાનું કામ, પીવાના પાણીની પાઈપલાઈન નાખવાનું કામ, બોર કરવાનું કામ, જાહેર શૌચાલયો બાંધવાનું કામ, બોર રૂમ બાંધવાનું કામ, વીજળીકરણ પંપ નાખવાનું કામ, બસ સ્ટેન્ડ ઊભું કરવાનું કામ, પાણીનો પંપ બેસાડવાનું કામ વગેરેનાં કામોનો સમાવેશ થાય છે. આ તમામ કાર્યોની વિગતો આ સાથેના કોડા નં-૨માં આપવામાં આવી છે.

કોડા નં-૨: તા.૧૦.૩.૨૦૦૩થી ૩૧.૮.૨૦૦૫ સુધીના સમયગાળામાં થયેલાં વિકાસનાં કામો

વોર્ડ નંબર	ખર્ચની કુલ રકમ રૂ.
જનરલ કામો	૧,૧૨,૫૮,૪૦૯
૧	૧૩,૬૮,૮૬૦
૨	૨૫,૬૫,૫૬૦
૩	૨૬,૧૬,૭૦૫
૫	૧૯,૭૧,૨૩૦
૫	૨૨,૦૫,૫૩૧
૬	૩૧,૪૧,૭૫૯
૭	૩૦,૭૧,૦૮૩
૮	૯,૭૦,૦૦૪
૯	૧૪,૦૨,૬૫૮
કુલ રૂ.	૩,૦૫,૭૧,૭૯૯

નગરી નગરી ફાંદે ફાંદે

પાણીની સ્થિતિ પર નાગરિક દેખરેખ

સાણંદ નગરની સમસ્યાઓ વિશે અને સાણંદ નગરપાલિકાનાં કાર્યો વિશે નગરજનો જાગૃત થાય અને સમસ્યાઓના ઉકેલ માટે સક્રિય બને એ હેતુથી સાણંદ નગરના નાગરિકો પાણીની સ્થિતિ વિશે દેખરેખ રાખે તે માટેની એક ક્વાયત હાથ ધરવામાં આવી છે. 'નાગરિક સહયોગ કેન્દ્ર'ના સહયોગથી વોર્ડ નં-૨, ૬, ૭ અને ૮માં જે તે વોર્ડના નાગરિક નેતાઓ પાણીની સ્થિતિ ઉપર દેખરેખ રાખે છે અને વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરે છે. આ નોંધનો ઉપયોગ જ્યારે પણ સમસ્યાના ઉકેલ અંગે પાલિકા સાથે ચર્ચા-વિચારણા કરવાની થાય ત્યારે થાય અને માહિતી હાજર હોય એ તેનો હેતુ છે. આ નાગરિક નેતાઓને જુન-૨૦૦૫માં નાગરિક શાસન અને સ્વ-શાસન અંગે બંને દિવસ તાલીમ આપવામાં આવી હતી. દરેક વોર્ડમાં નાગરિક નેતાએ પાણીની સ્થિતિ ઉપર દેખરેખ રાખવા માટે એક પત્રક રાખ્યું હોય છે. આ પત્રકમાં રોજરોજની માહિતી નોંધવામાં આવે છે અને તેને આધારે દર મહિનાની સ્થિતિનું સરવેયું તૈયાર કરવામાં આવે છે. દરેક વોર્ડમાં આ નાગરિક નેતાએ જે માહિતી એકત્ર કરી છે તે વોર્ડવાર નીચે મુજબ છે:

વોર્ડ નં-૨: ભવાનીનગર

આ વિસ્તારની વ્યવસ્થા નીચે મુજબ છે: (૧) ટેન્કર દ્વારા દિવસમાં બે વાર પાણી પૂરું પાડવામાં આવે છે. (૨) એક મહિનામાં ત્રણ-ચાર દિવસ ટેન્કર અનિયમિત આવે છે. (૩) પાણીનો પુરવઠો અપૂરતો છે. (૪) પાણીની ગુણવત્તા સારી હોતી નથી.

વોર્ડ નં-૬, ૭: દલિતવાસ, જાદવવાસ

આ વિસ્તારની વ્યવસ્થા આ મુજબ હોવાનું જણાયું છે: (૧) પાણી નળ

દ્વારા આવે છે. (૨) પાણીનો પુરવઠો દિવસમાં એક જ વાર પૂરો પડાય છે. (૩) ખૂબ જ ઓછા દબાણથી પાણી આવે છે. (૪) મહિનામાં ત્રણ-ચાર દિવસ પાણી બિલકુલ આવતું નથી.

વોર્ડ નં-૨: વાઘલીવાસ

આ વિસ્તારની પાણીની વ્યવસ્થા નીચે મુજબ જણાવાય છે: (૧) પાણી નળ વડે આવે છે. (૨) દિવસમાં એક જ વખત પાણી આવે છે. (૩) પાણીનાં જોડાણ આ વિસ્તારમાં ખૂબ જ ઓછાં છે. (૪) મહિનામાં ત્રણ-ચાર દિવસ પાણી આપવામાં આવતું નથી.

વોર્ડ નં-૮: ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડ અને સોસાયટી વિસ્તાર

આ વિસ્તારની પાણીની વ્યવસ્થા નીચે મુજબ જણાઈ છે: (૧) પાણી નળ દ્વારા આવે છે. (૨) મહિનામાં એકાદ-બે દિવસ પાણી બિલકુલ આવતું નથી. (૩) પાણીનાં જોડાણો ઓછાં છે. (૪) પાણી ઓછા દબાણથી અપાય છે.

ઉપરોક્ત હકીકતોના સંદર્ભમાં આ વિસ્તારોમાં નાગરિકો જે માગણીઓ કરી રહ્યા છે તે નીચે મુજબ છે:

- (૧) પાણી પૂરતા દબાણ સાથે આપવામાં આવે.
- (૨) પાણીનો પુરવઠો નિયમિત પૂરો પાડવામાં આવે.
- (૩) પાણી દિવસમાં બે વખત આપવામાં આવે.
- (૪) પાણીના જાહેર નળની સંખ્યા વધારવામાં આવે.

વોર્ડ બેઠકો

'નાગરિક સહયોગ કેન્દ્ર' દ્વારા સાણંદ નગરપાલિકા વિસ્તારમાં ઓક્ટોબર-૨૦૦૫ દરમ્યાન યોજવામાં આવેલી વોર્ડ બેઠકોનો અહેવાલ નીચે મુજબ છે:

વોર્ડ નં-૨: વાઘરીવાસ

તા.૪.૧૦.૨૦૦૫ને મંગળવારના રોજ બપોરે ૩.૦૦ વાગ્યે વોર્ડ નં-૨માં વાઘરીવાસની બેઠક મળી હતી. આ બેઠકમાં ૧૧ મહિલાઓ સહિત ૧૫ નાગરિકો હાજર રહ્યા હતા. આ બેઠકનો ઈરાદો સૂક્ષ્મ સ્તરીય આયોજન કરવા માટે તૈયારી કરવાનો હતો. સ્વસહાય જૂથનાં બહેનો તેમાં વધુ સક્રિય રહ્યાં હતાં. આ એક ઝૂંપડપટ્ટી વિસ્તાર છે અને તેને ધ્યાનમાં રાખીને સૂક્ષ્મ સ્તરીય આયોજન થાય તે ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરાયું હતું. ખાસ કરીને વિકાસના હેતુ માટે આયોજન કરવા નીચેની બાબતોની માહિતી એકત્ર કરવાની શરૂઆત આ બેઠકમાં થઈ હતી:

(૧) ગરીબીની રેખા નીચે જીવતાં કુટુંબો. (૨) આરોગ્યની સેવાઓની ઉપલબ્ધતા. (૩) રસ્તાઓ. (૪) શિક્ષણની સવલતો. (૫) આંગણવાડી. (૬) વિધવાઓ અને નિરાધાર વૃદ્ધો. (૭) મધ્યાલ્ન ભોજનની સવલત. (૮) સ્વસહાય જૂથો અને તેમની પ્રવૃત્તિઓ. (૯) પાણીની પ્રાપ્યતા.

આ વિસ્તારની જરૂરિયાતો કઈ કઈ છે અને તે કેવી રીતે મેળવી શકાય અને તેમાં નગરપાલિકા અને નાગરિકોની ભૂમિકા શું હોય તથા કેવી હોય તે આ બેઠકમાં વિચારાયું હતું. પ્રાપ્ત જરૂરિયાતો વિશે એક નકશો તૈયાર કરવાનું પણ વિચારાયું હતું. અહીં માળખાગત વિકાસ અને સામાજિક વિકાસ બંને બાબતો ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરાયું હતું.

વોર્ડ નં-૨: ભવાનીનગર

તા.૧૦.૧૦.૨૦૦૫ને સોમવારના રોજ સાંજે ૬.૦૦ વાગ્યે વોર્ડ નં-૨માં ભવાનીનગરની બેઠક મળી હતી. તેમાં ૪ મહિલાઓ સહિત ૧૨ નાગરિકો હાજર રહ્યા હતા. આ વિસ્તારમાં પણ વિકાસ માટે સૂક્ષ્મ સ્તરીય આયોજન કરવાનું આ બેઠકમાં વિચારવામાં આવ્યું હતું. આ

સરકારી યોજના

સહાય કામદારો માટે આવાસની યોજના

ગુજરાત સહાય કામદાર વિકાસ નિગમના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર દ્વારા તા.૧૮.૧૦.૨૦૦૪ના રોજ કલેક્ટરને લખવામાં આવેલા પત્રની નકલ ધોળકા નગરપાલિકા ચીફ ઓફિસરને પણ મોકલવામાં આવી છે. આ પત્રમાં નગરપાલિકા વિસ્તારના સહાય કામદારોને ચો.મી. દીઠ ૧૦ રૂ.ના ભાવે રહેણાકના પ્લોટ ફાળવવામાં આવનારા હોવાનું જણાવાયું છે. દરેકને ૨૫ ચો.મી.ના પ્લોટ આ રીતે ફાળવવાની યોજના ૧૯૯૩ના ફેબ્રુઆરીમાં ઘડાઈ હતી અને દરેક કલેક્ટરને એ માટે ૫૦૦ પ્લોટ ફાળવવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી.

હવે કેન્દ્ર સરકારે ૨૦૦૭ સુધીમાં તમામ સહાય કામદારોનું સામાજિક-આર્થિક પુનર્વસન કરવાનું રાષ્ટ્રીય ધ્યેય ઠરાવ્યું છે. રાષ્ટ્રીય સહાય કર્મચારી આયોગના ઉપાધ્યક્ષે તાજેતરમાં ગુજરાતની મુલાકાત લીધી

પણ એક ઝૂંપડપટ્ટી વિસ્તાર છે. લોકો પોતે વિસ્તારના વિકાસમાં ભાગીદાર થાય અને વિકાસ માટેનું આયોજન તેઓ પોતે કરે એ બાબત તેમાં ખાસ ધ્યાનમાં રાખવામાં આવી હતી. વાઘરીવાસમાં જે રીતે સૂક્ષ્મ સ્તરીય આયોજન માટે વિવિધ માહિતી એકત્ર કરવાનું નક્કી કરાયું હતું એ જ રીતે અહીં પણ એ પ્રકારની માહિતી ભેગી કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રાપ્ય સવલતોનો નકશો તૈયાર કરાશે અને સાથે સાથે જરૂરિયાતો પણ નક્કી કરાશે. આ વિસ્તારના નાગરિકો નેતોઓ આ પ્રક્રિયામાં સક્રિય ભૂમિકા ભજવશે એમ પણ નક્કી થયું હતું.

વોર્ડ નં-૧: દાદાગ્રામ

તા.૧૪.૧૦.૨૦૦૫ને શુક્રવારના રોજ સાંજે ૫.૦૦ વાગ્યે વોર્ડ નં-૧માં દાદાગ્રામ વિસ્તારમાં બેઠક મળી હતી. તેમાં ૪ મહિલાઓ સહિત ૧૫ નાગરિકો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. આ બેઠકમાં મુખ્યત્વે રસ્તા પર વીજળી અને પાકા રસ્તાના બાંધકામની જરૂરિયાત વિશે ચર્ચા થઈ હતી. મુખ્ય બે રસ્તા આરસીસીના કરવામાં આવે અને અંદરના રસ્તા પર પથ્થર નાખવામાં આવે એવી માગણી પણ ઊઠી હતી. આ વિસ્તારમાં આશરે ૧૦૦ કુટુંબો રહે છે. આ વિસ્તાર સાણંદ નગરની ભાગોળે આવેલો વિસ્તાર છે અને તેથી વીજળીની વિશેષ જરૂર છે એવી રજૂઆત આ બેઠકમાં થઈ હતી.

સ્થાનિક નાગરિકોએ વિસ્તારના પ્રશ્નો હલ કરવા સક્રિય થવાનું નક્કી કર્યું છે એ ખાસ નોંધનીય બાબત છે. 'શ્રી દાદાગ્રામ દેવીપૂજક વિકાસ મંડળ'ના પ્રમુખ શ્રી નગીનભાઈ અને ઉપપ્રમુખ શ્રી મહેશકુમાર દ્વારા તા.૧૯.૧૦.૨૦૦૫ને બુધવારના રોજ શ્રી મહેશકુમાર પ્રમુખ અને મુખ્ય વહીવટી અધિકારીને એક પત્ર લખવામાં આવ્યો છે. આ પત્રમાં ઉપરોક્ત બંને પ્રશ્નો ઉકેલવા માટે વિનંતી કરવામાં આવી છે. આ મંડળ એક રજિસ્ટર્ડ મંડળ છે.

હતી અને રાજ્યમાં વસતા સહાય કામદારોના આવાસની પ્રવર્તમાન સ્થિતિ અંગે ઊંડી ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી. આથી ગુજરાત સરકારે તમામ સહાય કામદારોનું પુનર્સ્થાપન કરવાનું નક્કી કર્યું છે. ધોળકા નગરપાલિકાના ચીફ ઓફિસરે કેટલા સહાય કર્મચારીઓનું પુનર્સ્થાપન ૧૯૯૩માં થયું હતું અને કેટલા ઘરવિહોણા છે તેની વિગતો કલેક્ટરને મોકલવાની છે અને કલેક્ટર પછી સમગ્ર જિલ્લાની વિગતો નિગમને મોકલશે. ૨૦૦૫-૦૬માં સહાય કર્મચારીઓ માટેના આવાસ બનાવવાનું આયોજન નિગમ દ્વારા થશે એમ પણ આ પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે. સહાય કામદારોને પ્લોટની ફાળવણી માટે આવક મર્યાદાનું કોઈ ધોરણ નહીં રાખવાનો નિર્ણય ૧૯૯૩માં જ કરવામાં આવ્યો હતો. આ અંગેનો ઠરાવ ગુજરાત સરકારના મહેસૂલ વિભાગે તા.૨૫.૨.૧૯૯૩ના રોજ કર્યો હતો. નગરપાલિકાએ પોતાની પડતર જમીનમાંથી આ પ્લોટ ફાળવવાનો રહે છે. નગરપાલિકા પાસે જો પૂરતી જમીન ના હોય તો સરકારી પડતર જમીનનો પણ તે માટે ઉપયોગ કરાય તેમ એમાં ઠરાવાયું હતું.

લઘુ અને મધ્યમ સાહસ ફંડ

નાનાં અને મધ્યમ સાહસો માટે ખાસ આ ફંડની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. આ ફંડ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ૧.૪.૨૦૦૪થી શરૂ થયું છે. આ ફંડ માળખાગત સવલતોના ક્ષેત્ર સહિતનાં તમામ નાનાં અને મધ્યમ સાહસો માટે ભંડોળ પૂરું પાડે છે. બે વર્ષમાં તે માટેનાં નાણાંની વહેંચણી કરવામાં આવશે.

ભારત સરકાર દ્વારા સ્થાપવામાં આવેલી ભારતીય લઘુ ઉદ્યોગ વિકાસ બેંક (SIDBI) આ ફંડનું સંચાલન કરશે. તેની રકમ આરંભમાં રૂ. ૧૦,૦૦૦ કરોડ હશે. સિડબી આંતરિક રીતે અને ધિરાણ મારફતે ૪૦૦૦ કરોડ રૂ. આપશે અને ૧૨૦૦ કરોડ રૂ. એવી વિદેશી બેંકો પાસેથી મેળવશે કે જેમણે પ્રાથમિક ક્ષેત્ર માટેનું નિર્ધારિત ધિરાણ કર્યું નથી. બાકીનાં નાણાં વિવિધ સ્ત્રોતોમાંથી મેળવવામાં આવશે. તેમાં પ્રાથમિકતા ક્ષેત્ર અને મૂડી લાભ બોન્ડ જારી કરવાનો, બાહ્ય એટલે કે વિદેશી વ્યાપારી ધિરાણ મેળવવાનો અને બહુપક્ષીય સહાય મેળવવાનો સમાવેશ થાય છે. ૯.૫ ટકાના વ્યાજના દરે ધિરાણ આપશે. સિડબીનો પ્રાઈમ લેન્ડિંગ રેટ ૧૧.૫ ટકા છે. એટલે તેનાથી બે ટકા ઓછા વ્યાજના દરે ધિરાણ અપાશે.

ઈન્ડિયા ડેવલપમેન્ટ ફંડ

ઈન્ડિયા ડેવલપમેન્ટ ફંડ એ એક ખાનગી ઈકવીટી ફંડ છે. તે ૧૦ વર્ષ માટે છે. ભારત સરકારના નાણાં મંત્રાલયના ટેકાથી તેની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. આ વેન્યર કેપિટલ ફંડ બજારમાં નહિ નોંધાયેલી કંપનીઓમાં રોકાણ કરવા માટે છે. આ કંપનીઓ ગ્રાનફીલ્ડ કે બ્રાઉનફીલ્ડ માળખાગત વિકાસની પરિયોજનાઓની કંપનીઓ હશે. આમાં વીજળી, ટેલિકોમ, રસ્તા, વિમાની મથકો, બંદરો, રેલવે શહેરી વિકાસ, ખેતી અને ગ્રામ વિકાસ સંબંધી માળખાગત સવલતો, પેટ્રોલિયમ ઉદ્યોગ અને ટેકનોલોજીના માળખાનો વિકાસ વગેરે ક્ષેત્રોનો સમાવેશ કરાયો છે. IDFC દ્વારા આ ફંડનું સંચાલન થશે. તે ૧૦૦૦ કરોડ રૂ.નું ભંડોળ હશે. IDFC એ લગભગ ૯૦૦ કરોડ રૂ. ઊભા કર્યા છે. તેમાં મુખ્ય રોકાણકારો IDFC, SBI, LIC, યુનિયન બેંક, બેંક ઓફ બરોડા, ઈન્ડિયન ઓવરસીઝ બેંક, PNB, SIDBI અને GIC જેવી ભારતની નાણાં સંસ્થાઓ હશે. ૩૦ કરોડ રૂ.થી ૧૫૦ કરોડ રૂ. નું રોકાણ

કરાશે અને તેમાં કોઈ કંપનીમાં ૧૫થી ૪૯ ટકા જેટલું રોકાણ કરાશે. ફંડ બોર્ડમાં સામ્ય હશે અને સંચાલન સમિતિઓમાં પણ સામ્ય હશે અને એ રીતે તે સક્રિય ભૂમિકા ભજવશે.

IDF દ્વારા તેનું સૌ પ્રથમ ૧૦૦ કરોડ રૂ.નું રોકાણ ૨૦૦૪ના આરંભમાં કરવામાં આવ્યું. તે GMR એનર્જીમાં ઈકવીટી મૂડી તરીકે કરવામાં આવ્યું. તે દક્ષિણ ભારતમાં એક સૌથી મોટી સ્વતંત્ર વીજ ઉત્પાદન કરનારી કંપની છે. હાલ મેંગલોર અને ચેન્નઈ ખાતે બે વિદ્યુત મથકો ચલાવે છે. ત્રીજું મથક આંધ્ર પ્રદેશમાં વેમાગિરિ ખાતે બંધાઈ રહ્યું છે. ચાર અન્ય પરિયોજનાઓમાં ૨૫૦થી ૩૦૦ કરોડ રૂ.નું રોકાણ મંજૂર પણ થઈ ગયું છે.

ઈન્ડિયા પાવર ફંડ

ફેબ્રુઆરી-૨૦૦૪માં પાવર ફાયનાન્સ કોર્પોરેશન (PFC) દ્વારા આ ફંડની શરૂઆત કરાઈ છે. મુખ્યત્વે વીજ ઉત્પાદન માટેની પરિયોજનાઓમાં ઈકવીટી મૂડી તરીકે આ ફંડનો ઉપયોગ કરાશે. પણ વીજળીના ટ્રાન્સમિશન અને વિતરણને પણ ટેકો આપવામાં આવશે.

IPFનું સંચાલન અલગ રીતે ટ્રસ્ટી કંપની અને એસેટ મેનેજમેન્ટ કંપની દ્વારા કરવામાં આવશે. આરંભની તેની રકમ રૂ. ૫૦૦ કરોડ છે. PFC સરકારની સાથે સાથે રૂ. ૨૦૦ કરોડની વીજ મૂડી આ ફંડ માટે આપશે. PFC બાકીની રકમ માટે IDBI, ICICI, IFCI, SBI, BOB વગેરે જેવી બેંકો અને નાણાં સંસ્થાઓ સાથે વાટાઘાટો ચલાવી રહી છે. ઉપરાંત, તે વિશ્વ બેંક અને એશિયન વિકાસ બેંક (ADB) સાથે પણ તે માટે મંત્રણા કરી રહી છે.

ભારત સરકાર આ ફંડ માટે તેનો ફાળો ઊભો કરવા માટે બે પ્રકારના વિકલ્પો વિચારે છે. પ્રથમ વિકલ્પ વીજળી ઉપર સેસ નાખવાનો છે, અથવા તો તેલ, ગેસ, અને કોલસા ઉપર સેસ નખાવ કે જે રીતે કેન્દ્રીય માર્ગ નિધિ (CRF) માટે સેસ નાખવામાં આવ્યો છે. તેમાં ગેસોલિન અને ડીઝલ ઉપર રસ્તા અને ધોરી માર્ગોના બાંધકામ માટે નાણાં ઊભાં કરવા સેસ નાખવામાં આવ્યો છે. આ સંદર્ભમાં બીજો વિકલ્પ કેન્દ્ર સરકારના વીજળી એકમોના ડિવિડન્ડની રકમોમાંથી થોડીક રકમ ફાળવવામાં આવે તે છે.

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક

ભીખાભાઈ પટેલ (પ્રમુખ)
બી. એમ. ઉપાધ્યાય (ચીફ ઓફિસર)
સાણંદ નગરપાલિકા
નગરપાલિકા હોસ્પિટલની સામે, સાણંદ. ફોન: ૦૨૭૧૨-૨૨૧૧૨

નાગરિક સહયોગ કેન્દ્ર
(ઉન્નતિ અને સાણંદ નગરપાલિકાનો સંયુક્ત પ્રયાસ)
સાણંદ નગરપાલિકા
નગરપાલિકા હોસ્પિટલની સામે, સાણંદ. ફોન: ૦૨૭૧૨-૨૨૧૧૨

ઉન્નતિ વિકાસ શિક્ષણ સંગઠન

જી-૧/૨૦૦, આઝાદ સોસાયટી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫, ફોન: (૦૭૯) ૨૬૭૪૬૧૪૫, ૨૬૭૩૩૨૯૬, ફેક્સ: ૨૬૭૪૩૭૫૨